

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

21 päivänä toukokuuta 2015 (*)

Ennakkoratkaisupyyntö – Pääomien vapaa liikkuvuus – Poikkeus – Pääomanliikkeet, joihin liittyy rahoituspalvelujen tarjoaminen – Kansallinen lainsäädäntö, jossa säädetään sellaisten pääomatulojen kiinteästä verottamisesta, jotka ovat peräisin ulkomaisista sijoitusrahastoista omistetuista osuuksista – Mustat rahastot

Asiassa C-560/13,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Bundesfinanzhof (Saksa) on esittänyt 6.8.2013 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 30.10.2013, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Finanzamt Ulm

vastaa

Ingeborg Wagner-Raith,

Bundesministerium Finanzenin osallistuessa asian käsittelyyn

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Tizzano sekä tuomarit S. Rodin, E. Levits (esittelevä tuomari), M. Berger ja F. Biltgen,

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: hallintovirkamies K. Malacek,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 20.11.2014 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Ingeborg Wagner-Raith, edustajanaan Rechtsanwalt U. Ziegler,
- Saksan hallitus, asiamiehinnään T. Henze, A. Wiedmann ja K. Petersen,
- Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan avvocato dello Stato P. Gentili,
- Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään S. Brighthouse, avustajanaan barrister K. Bacon,
- Euroopan komissio, asiamiehinnään T. Scharf, A. Cordewener ja W. Roels,

kuultuaan julkisasiamiehen 18.12.2014 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 64 artiklan 1 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat yhtäältä Ingeborg Wagner-Raith, joka on Maria Schweierin perillinen, ja toisaalta Finanzamt Ulm (Ulmin verovirasto) ja joka koskee sellaisten pääomatulojen verotusta, jotka ovat peräisin osuuksista sijoitusrahastoissa, joiden kotipaikka on Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan merentakaisiin maihin ja alueisiin kuuluvilla Caymansaarilla.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Perustamissopimuksen 67 artiklan [joka on kumottu Amsterdamin sopimuksella] täytäntöönpanosta 24.6.1988 annetun neuvoston direktiivin 88/361/ETY (EYVL L 178, s. 5) 1 artiklan 1 kohdassa säädetään, että ”jäsenvaltioiden on poistettava jäsenvaltioissa asuvien henkilöiden välisiä pääomanliikkeitä koskevat rajoitukset, sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäljempänä olevien säännösten soveltamista. Tämän direktiivin täytäntöönpanon helpottamiseksi pääomanliikkeet luokitellaan liitteessä I olevan nimikkeistön mukaisesti”.

4 Direktiivin 88/361 liitteessä I lueteltujen pääomanliikkeiden joukossa mainitaan otsikon I – ”Suorat sijoitukset” – alla osallistuminen uuteen tai olemassa olevaan yritykseen pysyvien taloudellisten yhteyksien luomiseksi tai ylläpitämiseksi.

5 Mainitun liitteen IV otsikko on ”Yhteissijoitusyritysten osuuksia koskevat toimet”, ja siihen kuuluva A osa, joka koskee ”yhteissijoitusyritysten osuuksilla käytävää kauppaa”, sisältää muun muassa kotimaassa asuvan ulkomaisten yritysten pörssilistalle otettujen osuuksien hankinnat ja kotimaassa asuvan suorittamat ulkomaisten yritysten sellaisten osuuksien, jotka eivät ole kaupankäynnin kohteena arvopaperipörssissä, hankinnat.

6 Samaan liitteeseen sisältyvissä ”selityksissä” todetaan seuraavaa:

”Tässä nimikkeistössä ja direktiivissä tarkoitetaan jäljempänä mainituilla ilmauksilla seuraavaa:

Suorat sijoitukset

Kaikenlaiset luonnollisten henkilöiden tai kaupallisten, teollisten tai rahoitusalan yritysten tekemät sijoitukset, joiden tarkoituksena on pysyvien ja välittömien yhteyksien luominen tai ylläpitäminen pääoman sijoittajan ja sen yrittäjän tai yrityksen välillä, jonka käyttöön pääoma annetaan taloudellisen toiminnan harjoittamista varten. Tämä käsite on sen vuoksi ymmärrettävä mahdollisimman laajasti.

— —

Sellaisten nimikkeistön I 2 kohdassa mainittujen yritysten, jotka ovat luonteeltaan osakeyhtiöitä, osalta kyse on suoran sijoituksen luonteisesta osallistumisesta silloin, kun luonnollisen henkilön tai toisen yrityksen tai muun mahdollisen omistajan omistama osakemäärä antaa osakkeenomistajalle joko kansallisen osakeyhtiölainsäädännön nojalla tai muutoin mahdollisuuden osallistua yrityksen johtamiseen tai sen valvontaan.

— —”

7 Ulkomaisten sijoitusosuuksien markkinoinnista ja ulkomaisista sijoitusosuuksista saatujen tulojen verottamisesta 28.7.1969 annetun lain (Gesetz über den Vertrieb ausländischer Investmentanteile und über die Besteuerung der Erträge aus ausländischen Investmentanteilen; BGBl. 1969 I, s. 986) – sellaisena kuin sitä sovelletaan ajanjaksoon 1.1.2002–31.12.2003 (jäljempänä AuslInvestmG) – 17 §:ssä säädettiin ulkomaisten sijoitusrahasto-osuuksien verottamisesta seuraavaa:

”(1) Ulkomaisten sijoitusosuuksien tuotot – – ovat tuloverolain 20 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja pääomatuloja, – –

– –

(3) Tämän pykälän 1–2 a momenttia sovelletaan vain,

1. a) jos ulkomainen sijoitusyhtiö on ilmoittanut viranomaisille, että sen tarkoituksena on markkinoida tämän lain soveltamisalaan kuuluvia ulkomaisia sijoitusosuuksia niitä julkisesti tarjoamalla tai mainostamalla taikka vastaavalla tavalla, – –, tai

b) jos ulkomaisia sijoitusosuuksia, jotka on saksalaisessa pörssissä otettu viralliselle pörssilistalle tai säännellyille markkinoille, ei pörssin vaatimia tiedotteita lukuun ottamatta markkinoida niitä julkisesti tarjoamalla tai mainostamalla taikka vastaavalla tavalla (1 §:n 2 momentti) ja jos ulkomainen sijoitusyhtiö on nimennyt edustajan, jolla on koti- tai asuinpaikka alueella, jolla tätä lakia sovelletaan, ja joka voi edustaa sijoitusyhtiötä veroviranomaisissa ja verotuomioistuimissa, ja

2. jos ulkomainen sijoitusyhtiö ilmoittaa ulkomaisten sijoitusosuuksien omistajille aina tuottoa jaettaessa – – saksaksi [jaetun tuoton määrän sijoitusosuutta kohti ja tietyt siihen sisältyvät summat]

– –

ja vaadittaessa näyttää toteen näiden tietojen paikkansapitävyyden.”

8 AuslInvestmG:n 18 §:ssä, sellaisena kuin sitä sovelletaan ajanjaksoon 30.12.1993–31.12.2000, säädettiin seuraavaa:

”(1) Jos 17 §:ssä säädetyt edellytykset eivät täyty, ulkomaisille sijoitusrahasto-osuuksille jaettavat tuotot – – ovat tuloverolain 20 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja pääomatuloja, – –.

(2) Edellä 1 kohdassa mainitut verotusperusteet on näytettävä toteen. Näyttönä käytettävät asiakirjat on laadittava saksaksi tai niihin on liitettävä saksankielinen käännös. Ulkomaisen sijoitusyhtiön on nimettävä edustaja, jolla on koti- tai asuinpaikka alueella, jolla tätä lakia sovelletaan, ja joka voi edustaa sijoitusyhtiötä veroviranomaisissa ja verotuomioistuimissa.

(3) Jollei näyttöä esitetä virheettömästi tai edustajaa nimetä, saajan tuloksi on vahvistettava ulkomaisille sijoitusrahasto-osuuksille jaettu tuotto ja 90 prosenttia ulkomaiselle sijoitusrahasto-osuudelle kalenterivuonna vahvistetun ensimmäisen lunastushinnan ja sille kalenterivuonna vahvistetun viimeisen lunastushinnan erotuksesta; tuloksi on vahvistettava vähintään 10 prosenttia kalenterivuonna vahvistetusta viimeisestä lunastushinnasta. – –”

9 Pääomasijoitusyhtiölaissa (Gesetz über Kapitalanlagegesellschaften), sellaisena kuin sitä

sovelletaan kotimaisiin sijoitusrahastoihin pääasiassa kyseessä olevana ajanjaksona, säädettiin, että rahasto-osuuksien haltijoita verotettiin läpinäkyvyyssperiaatteen mukaisesti, eli toisin sanoen heitä kohdeltiin siten, kuin he olisivat itse saaneet suoraan ne tulot, jotka on saatu rahastosta.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

10 Schweizerillä oli vuosina 1997–2003 LGT Bank AG:ssä (jäljempänä LGT) Liechtensteinissa arvopaperisäilytystili, joka sisälsi muun muassa osuuksia sijoitusrahastoista, joiden kotipaikka oli Caymansaarilla. Kyseisiä sijoitusrahastoja, jotka eivät täyttäneet AuslInvestmG:n 17 §:n 3 momentissa tarkoitettuja ilmoitus-, toimilupa- ja näyttövelvollisuuksiaan ja jotka eivät olleet nimenneet edustajaa AuslInvestmG:n 18 §:n 2 momentin kolmannen virkkeen mukaisesti, pidettiin tästä syystä Saksassa ”mustina rahastoina”, joihin voitiin soveltaa AuslInvestmG:n 18 §:n 3 momentin säännöksiä.

11 Schweier ilmoitti ensimmäisen kerran vuoden 2008 kuluessa Finanzamt Ulmille saaneensa kyseisinä vuosina pääomatuloja muun muassa LGT:n arvopaperisäilytystililtä. Schweier ilmoitti näin ollen oikaistuissa veroilmoituksissaan kyseiset tulot veroviranomaisille sen jälkeen, kun hän oli laskenut niiden määrän LGT:n hänen käyttöönsä antamien asiakirjojen perusteella, minkä jälkeen hän määrittä AuslInvestmG:n 18 §:n 3 momentin mukaisesti kiinteän määrän kunkin kyseisen verovuoden osalta.

12 Finanzamt Ulm muutti Schweierin kyseisiä verovuosia koskevia tuloveropäätöksiä ja määrittä mainittujen rahasto-osuuksien saatujen pääomatulojen määrät seuraavasti: 44 970,69 vuodelta 1997, 63 779,07 vuodelta 1998, 106 826,16 euroa vuodelta 1999, 94 999,24 euroa vuodelta 2000, 96 055,10 euroa vuodelta 2001, 100 157,99 euroa vuodelta 2002 ja 116 823,07 euroa vuodelta 2003, eli yhteensä 623 611,32 euroa.

13 Schweier teki kustakin verotuspäätöksestä oikaisuvaatimuksen ja vetosi siihen, että AuslInvestmG:n 18 §:n 3 momentin mukainen kiinteä verotus on ristiriidassa pääomien vapaan liikkuvuuden periaatteen kanssa. Schweierin mukaan täydentävän verotuksen pitäisi perustua vain todellisiin tuloihin, joiden määrä oli tarpeen arvioida. Schweier vaati, että hänen pääomatulojaan verotettaisiin AuslInvestmG:n 18 §:n 1 momentin mukaisesti, ja hän antoi asianomaisten veroviranomaisten käyttöön tähän tarvittavat asiakirjat ja laskelmat.

14 Finanzamt Ulm hylkäsi oikaisuvaatimuksen, minkä jälkeen Schweier nosti kanteen Finanzgericht Baden-Württembergissä (Baden-Württembergin osavaltion verotuomioistuim). Kyseinen tuomioistuin antoi 27.2.2012 tuomion, jossa se hyväksyi kanteen pääosiltaan ja katsoi, että AuslInvestmG:n 18 §:n 3 momentilla loukattiin pääomien vapaata liikkuvuutta. Finanzgericht päätti näin ollen, että ne pääomatulot, jotka Schweier oli tosiasiallisesti saanut kyseisten rahasto-osuuksien perusteella, olivat kunkin kyseisen verovuoden osalta pienemmät kuin ne määrät, jotka oli määritetty AuslInvestmG:n 18 §:n 3 momentin mukaisesti, ja että niiden kokonaismäärä oli 260 872,97 euroa. Finanzamt Ulm teki kyseisestä tuomiosta Revision-valituksen Bundesfinanzhofiin (liittovaltion verotuomioistuin).

15 Finanzamt Ulm väittää Revision-valituksessaan, että AuslInvestmG 18 §:n 3 momenttia on sovellettava pääasiassa, koska kyseinen säännös kuuluu SEUT 64 artiklan 1 kohdan standstill-lausekkeen soveltamisalaan. Finanzgericht Ulm toteaa nimittäin yhtäältä, että koska rahaston menettely liittyy erottamattomasti rahasto-osuuksia omistavan sijoittajan verotukseen, AuslInvestmG:n 18 §:n 3 momentti ei kohdistu pelkästään sijoittajaan vaan myös itse sijoitusrahastoon, eli se liittyy näin ollen SEUT 64 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun rahoituspalvelujen tarjoamiseen. Toisaalta Finanzgericht Ulm toteaa, että rahasto-osuus on suora sijoitus.

16 Bundesfinanzhofin mukaan AuslInvestmG:n 18 §:n 3 momentissa säädetty kiinteä verotus on omiaan vähentämään saksalaisten sijoittajien halukkuutta sijoittaa rahastoihin, jotka eivät täytä AuslInvestmG:n 17 §:n ja 18 §:n 1 momentin vaatimuksia, koska kyseinen kiinteä verotus on yleisesti ottaen raskaampaa kuin verotus, joka kohdistuu sijoittajiin, joilla on osuuksia kotimaisista rahastoista ja jotka eivät esitä näyttöä saamistaan tuloista. Tähän on kansallisen tuomioistuimen mukaan lisättävä vielä se, että ”mustien rahastojen” osuuksien haltijan on mahdotonta esittää näyttöä tosiasiallisesti saaduista tuloista ja välttää siten kiinteä verotus, kun taas pääomasijoitusyhtiölaissa ei säädetä tällaisesta kiinteästä verotuksesta siinä tapauksessa, että kyse on kotimaiseen rahastoon tehdystä sijoituksesta.

17 Bundesfinanzhof täsmentää, että AuslInvestmG:n 18 §:n 3 momentissa säädetty sääntö, jota Finanzamt Ulm sovelsi Schweizeriin kyseisenä ajanjaksona, oli olennaisilta osin olemassa jo 31.12.1993. Kyseinen tuomioistuin toteaa lisäksi, että sijoitusrahastoja, joiden osuuksia Schweizerilla oli, oli pidettävä kolmannen maan sijoitusrahastoina, koska kyseiset rahastot oli perustettu Caymansaarilla voimassa olleiden toimilupaa ja valvontaa koskevien sääntöjen mukaisesti ja koska sijoitusrahastoja hallinnoivien rahastoyhtiöiden kotipaikka oli siellä.

18 Bundesfinanzhofilla on epäilyksiä siitä, täyttyvätkö SEUT 64 artiklan 1 kohdan aineelliset soveltamisedellytykset ja liittyykö AuslInvestmG:n 18 §:n 3 momentti rahoituspalvelujen tarjoamiseen vai suoriin sijoituksiin.

19 Bundesfinanzhof on tässä tilanteessa päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Kun kansallisen säännöksen (tässä tapauksessa AuslInvestmG:n 18 §:n 3 momentin) mukaan ulkomaisista sijoitusrahastoista osuuksia omistavan kotimaisen osuudenomistajan tulona on tietyin edellytyksin pidettävä jaettujen tuottojen lisäksi laskennallista tuloa, joka on 90 prosenttia vuoden ensimmäisen ja viimeisen lunastushinnan erotuksesta mutta vähintään 10 prosenttia viimeisestä lunastushinnasta (taikka pörssi- tai markkina-arvosta), onko niin, ettei [SEUT 63] artiklassa määrätty pääomien vapaa liikkuvuus ole kolmannessa maassa sijaitsevan sijoitusrahaston osuuksien osalta esteenä tällaiselle säännökselle sen vuoksi, että säännös, joka on 31.12.1993 lähtien ollut olennaisilta osiltaan muuttumaton, liittyy [SEUT 64 artiklan 1 kohtaan], jossa sallitaan tiettyjen rajoitusten voimassa pitäminen, tarkoitettuun rahoituspalvelujen tarjoamiseen?

Jos ensimmäiseen kysymykseen ei vastata myöntävästi:

2) Onko osuuksien hankkiminen tällaisesta sijoitusrahastosta, jonka kotipaikka on kolmannessa maassa, aina [SEUT 64 artiklan 1 kohdassa] tarkoitettu suora sijoitus vai riippuuko tämä siitä, antaako osuuksien omistaminen sijoitusrahaston kotivaltion kansallisten säännösten perusteella tai muutoin sijoittajalle mahdollisuuden osallistua tosiasiallisesti sijoitusrahaston johtamiseen tai määräysvallan käyttämiseen siinä?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

20 Ensimmäisellä kysymyksellään kansallinen tuomioistuin tiedustelee, onko SEUT 64 artiklaa tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaista kansallista lainsäädäntöä, jossa säädetään ulkomaisista sijoitusrahastoista omistettujen osuuksien haltijoiden tuloihin kohdistuvasta kiinteästä verosta silloin, kun kyseinen sijoitusrahasto ei ole täyttänyt tiettyjä lakisääteisiä velvoitteita, on pidettävä toimenpiteenä, joka koskee pääomanliikkeitä, joihin liittyy

kyseisessä artiklassa tarkoitettujen rahoituspalvelujen tarjoaminen.

21 Tästä on muistettava, että SEUT 64 artiklan 1 kohdassa on tyhjentävä luettelo niistä pääomanliikkeistä, joihin voidaan olla soveltamatta SEUT 63 artiklan 1 kohtaa, ja että sitä on pääomien vapaan liikkuvuuden perusperiaatteesta tehtynä poikkeuksena tulkittava suppeasti (ks. tuomio Welte, C-181/12, EU:C:2013:662, 29 kohta).

22 Näin ollen on asianmukaista määrittää, liittyykö lainsäädäntö, josta on kyse pääasiassa, pääomanliikkeisiin ja, jos näin on, liittyykö kyseisiin pääomanliikkeisiin rahoituspalvelujen tarjoamista.

23 Koska EUT-sopimuksessa ei määritellä pääomanliikkeiden käsitettä, unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan direktiivin 88/361 liitteessä I olevalla nimikkeistöllä on ohjeellista arvoa, vaikka on selvää, että kyseisen liitteen johdannon mukaan siinä oleva luettelo ei ole tyhjentävä (ks. vastaavasti mm. tuomio van Hilten-van der Heijden, C-513/03, EU:C:2006:131, 39 kohta; tuomio Missionswerk Werner Heukelbach, C-25/10, EU:C:2011:65, 15 kohta ja tuomio Welte, C-181/12, EU:C:2013:662, 20 kohta).

24 Direktiivin 88/361 liitteessä I olevan IV otsikon ”Yhteissijoitusyritysten osuuksia koskevat toimet” A osassa, joka koskee ”yhteissijoitusyritysten osuuksilla käytävää kauppaa”, mainittujen pääomanliikkeiden joukossa ovat kotimaassa asuvan ulkomaisten yritysten pörssilistalle otettujen osuuksien ja sellaisten osuuksien, jotka eivät ole kaupankäynnin kohteena arvopaperipörssissä, hankinnat.

25 Osinkojen saaminen yhteissijoitusyritykseltä – vaikkei sitä mainitakaan nimenomaisesti kyseisessä nimikkeistössä ”pääomanliikkeenä” – voidaan liittää siihen, että kotimaassa asuvat hankkivat ulkomaisten yritysten pörssilistalle otettuja osuuksia ja sellaisia osuuksia, jotka eivät ole kaupankäynnin kohteena arvopaperipörssissä, ja se liittyy siten erottamattomasti pääomanliikkeeseen (ks. vastaavasti tuomio Verkooijen, C-35/98, EU:C:2000:294, 29 kohta).

26 Näin ollen pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kansallinen lainsäädäntö, jolla säännellään yhteissijoitusyritysten osuuksia omistavien sijoittajien tulojen verottamista ja jossa säädetään erilaisista verotustavoista sen mukaan, noudattaako asianomainen ulkomainen sijoitusrahasto AuslInvestmG:n 17 §:n 3 momentin ja 18 §:n 2 momentin säännöksiä, on toimenpide, joka koskee mainitussa nimikkeistössä tarkoitettuja pääomanliikkeitä.

27 Näin ollen on määritettävä, liittyykö pääomanliikkeisiin, joita pääasiassa kyseessä olevan kaltainen lainsäädäntö koskee, SEUT 64 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua rahoituspalvelujen tarjoamista.

28 Ensiksi on tutkittava muun muassa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ja Euroopan komission esittämää näkemystä, jonka mukaan ainoastaan sellaiset toimenpiteet, jotka kohdistuvat suoraan rahoituspalvelujen tarjoajiin näiden kyseisessä ominaisuudessa ja joilla säännellään niiden rahoitustoimien täytäntöönpanoa ja valvontaa sekä niiden toimilupia ja lakkauttamista, voivat kuulua SEUT 64 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, mistä ei ole kysymys lainsäädännössä, joka koskee sijoittajien verottamista.

29 Tältä osin on ensinnäkin palautettava mieleen rajanveto palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien EUT-sopimuksen määräysten ja pääomien vapaata liikkuvuutta sääntelevien määräysten välillä.

30 Oikeuskäytännön mukaan SEUT 56 ja SEUT 63 artiklan sanamuodosta sekä näiden artiklojen sijaintipaikasta EUT-sopimuksen IV osaston kahdessa eri luvussa ilmenee, että vaikka

nämä määräykset liittyvätkin kiinteästi toisiinsa, niillä on ollut tarkoitus säännellä eri tilanteita ja että kummallakin niistä on erillinen soveltamisalansa (ks. vastaavasti tuomio *Fidium Finanz*, C-452/04, EU:C:2006:631, 28 kohta).

31 Sen määrittämisestä, kuuluuko kansallinen lainsäädäntö jommankumman EUT-sopimuksessa taatun perusvapauden soveltamisalaan, tähän mennessä hyvin vakiintuneesta unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että huomioon on otettava kyseisen lainsäädännön tarkoitus (ks. vastaavasti tuomio *Holböck*, C-157/05, EU:C:2007:297, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen; tuomio *Dijkman ja Dijkman-Lavaleije*, C-233/09, EU:C:2010:397, 26 kohta ja tuomio *Test Claimants in the FII Group Litigation*, C-35/11, EU:C:2012:707, 90 kohta).

32 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 67 kohdassa todennut, kansallinen lainsäädäntö, jonka tarkoitus pääasiallisesti koskee rahoituspalvelujen tarjoamista, kuuluu palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien EUT-sopimuksen määräysten soveltamisalaan, vaikka siihen liittyisi pääomanliikkeitä tai se saattaisi johtaa sellaisiin.

33 Oikeuskäytännössä on nimittäin jo katsottu, että kansallinen järjestelmä, jonka mukaan jäsenvaltio asettaa ennakkoluvan edellytykseksi sille, että yhtiö, jonka kotipaikka on kolmannessa valtiossa, voi harjoittaa ammattimaista luotonantotoimintaa kyseisen jäsenvaltion alueella, ja joka vaikuttaa siten, että tällaisen yhtiön pääsyä rahoitusmarkkinoille rajoitetaan, vaikuttaa pääasiallisesti SEUT 56 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa tarkoitettuun palvelujen tarjoamisen vapauteen (tuomio *Fidium Finanz*, C-452/04, EU:C:2006:631, 49 ja 50 kohta).

34 SEUT 64 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvat sitä vastoin kansalliset toimenpiteet, joiden tarkoitus ainakin pääasiallisesti koskee pääomanliikkeitä.

35 Tässä tilanteessa sen edellyttäminen, että jotta toimenpiteet voisivat kuulua SEUT 64 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, niiden olisi kohdistuttava suoraan rahoituspalvelujen tarjoajiin näiden kyseisessä ominaisuudessa ja säänneltävä niiden rahoitustoimien täytäntöönpanoa ja valvontaa sekä niiden toimilupia ja lakkauttamista, merkitsisi sitä, että asetettaisiin kyseenalaiseksi rajanveto palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien EUT-sopimuksen määräysten ja pääomien vapaata liikkuvuutta sääntelevien määräysten välillä.

36 Tulkintaa, jonka mukaan SEUT 64 artiklan 1 kohdan tarkoituksena ei ole viitata palvelujen tarjoamisen vapauden alaan kuuluviin tilanteisiin, vahvistaa myös se, että – toisin kuin pääomien vapaata liikkuvuutta koskevaan lukuun – palvelujen tarjoamisen vapautta koskevaan lukuun ei sisälly määräystä, joka ulottaisi sen määräykset koskemaan sellaisia palvelujen tarjoajia, jotka ovat kolmannen valtion kansalaisia ja joiden kotipaikka on Euroopan unionin ulkopuolella, koska viimeksi mainitun luvun tavoitteena on taata palvelujen tarjoamisen vapaus jäsenvaltioiden kansalaisille (tuomio *Fidium Finanz*, C-452/04, EU:C:2006:631, 25 kohta).

37 SEUT 63 artiklasta ja SEUT 64 artiklan 1 kohdasta ilmenee sitä vastoin, että kiellettyjä ovat kaikki rajoitukset, jotka koskevat pääomanliikkeitä jäsenvaltioiden välillä taikka jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä, ellei tällainen rajoitus ole kansallisen lainsäädännön tai unionin oikeuden mukaan ollut voimassa 31.12.1993 tai tietyissä tapauksissa 31.12.1999.

38 Koska palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien määräysten ja pääomien vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten välillä on eroja, jotka liittyvät niiden alueellisiin ja henkilöllisiin soveltamisaloihin, SEUT 64 artiklan 1 kohdassa tarkoitettut tilanteet ovat väistämättä eri tilanteita kuin SEUT 56 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa tarkoitettut tilanteet.

39 Seuraavaksi on todettava, että – kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 74 kohdassa huomauttanut – SEUT 64 artiklan 1 kohdan soveltamista koskeva ratkaiseva edellytys koskee

pääomanliikkeiden ja rahoituspalvelujen tarjoamisen välistä syy-yhteyttä eikä riidanalaisen kansallisen toimenpiteen henkilöllistä soveltamisalaa tai sen liittymistä pikemminkin tällaisten palvelujen tarjoajaan kuin niiden vastaanottajaan. Kuten tämän tuomion 21 kohdassa on jo palautettu mieleen, SEUT 64 artiklan 1 kohdan soveltamisala nimittäin määritetään viittaamalla sellaisiin pääomanliikkeiden ryhmiin, jotka voivat olla rajoitusten kohteena.

40 Se seikka, että kansallinen toimenpide koskee ensisijassa sijoittajaa eikä rahoituspalvelun tarjoajaa, ei siis ole esteenä sille, että kyseinen toimenpide kuuluu SEUT 64 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan.

41 Lopuksi on todettava, että – toisin kuin komissio esittää – unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että jäsenvaltioiden verolainsäädännöt voivat kuulua SEUT 64 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan (ks. mm. tuomio *Test Claimants in the FII Group Litigation*, C-446/04, EU:C:2006:774, 174–196 kohta; tuomio *Holböck*, C-157/05, EU:C:2007:297, 37–45 kohta ja tuomio *Prunus ja Polonium*, C-384/09, EU:C:2011:276, 27–37 kohta).

42 Siltä osin kuin on toiseksi kyse SEUT 64 artiklan 1 kohdassa määrätyn poikkeuksen ulottuvuudesta on muistettava, että kyseistä poikkeusta koskevan suppean tulkinnan tarkoituksena on säilyttää SEUT 63 artiklan tehokas vaikutus.

43 Jotta kansallinen toimenpide voisi kuulua mainitun poikkeuksen soveltamisalaan, sen täytyy näin ollen koskea pääomanliikkeitä, joilla on riittävän läheinen yhteys rahoituspalvelujen tarjoamisen kanssa.

44 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 74 kohdassa korostanut, on niin, että jotta kyseessä olisi riittävän läheinen yhteys, edellytyksenä on, että pääomanliikkeen ja rahoituspalvelujen tarjoamisen välillä on syy-yhteys.

45 Tästä seuraa, että SEUT 64 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluu kansallinen lainsäädäntö, jota sovelletaan kolmansiin maihin suuntautuviin tai kolmansista maista tuleviin pääomanliikkeisiin mutta jolla rajoitetaan rahoituspalvelujen tarjoamista (ks. analogisesti suhteessa pääomanliikkeisiin, joihin liittyy SEUT 64 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja suoria sijoituksia tai sijoittautumista, tuomio *Test Claimants in the FII Group Litigation*, C-446/04, EU:C:2006:774, 183 kohta ja tuomio *Holböck*, C-157/05, EU:C:2007:297, 36 kohta).

46 Nyt käsiteltävässä asiassa osuuksien hankkiminen Caymansaarilla sijaitsevista sijoitusrahastoista ja niihin liittyvien osinkojen saaminen merkitsevät sitä, että on olemassa rahoituspalveluja, joita kyseiset sijoitusrahastot suorittavat asianomaisen sijoittajan hyväksi. Tällainen sijoitus poikkeaa sijoittajan markkinoilla tekemästä yhtiön osuuksien suorasta hankinnasta siten, että kyseinen sijoitus mahdollistaa mainittujen palvelujen ansiosta suuremman hajauttamisen eri omaisuuserien välillä ja paremman riskien jakamisen.

47 Pääasiassa kyseessä olevan kaltainen kansallinen lainsäädäntö, jossa säädetään kiinteästä verosta yhdistettynä siihen, että sijoittajaa ei veroteta hänen tosiasiallisesti saamiensa tulojen perusteella silloin, kun ulkomainen sijoitusrahasto ei täytä *AuslInvestmG*:n 17 §:n 3 momentissa ja 18 §:n 2 momentissa vahvistettuja edellytyksiä, on omiaan vähentämään kotimaisten sijoittajien halukkuutta merkitä osuuksia ulkomaisista sijoitusrahastoista ja johtaa näin ollen siihen, että kyseiset sijoittajat käyttävät harvemmin tällaisten rahastojen palveluja.

48 Kun kaikki edellä esitetty otetaan huomioon, ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että SEUT 64 artiklaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaista kansallista lainsäädäntöä, jossa säädetään ulkomaisista sijoitusrahastoista omistettujen osuuksien haltijoiden tuloihin kohdistuvasta kiinteästä verosta silloin, kun kyseinen sijoitusrahasto ei ole

täyttänyt tiettyjä lakisääteisiä velvoitteita, on pidettävä toimenpiteenä, joka koskee pääomanliikkeitä, joihin liittyy kyseisessä artiklassa tarkoitettujen rahoituspalvelujen tarjoaminen.

Toinen kysymys

49 Kun otetaan huomioon ensimmäiseen kysymykseen esitetty vastaus, toiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

50 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

SEUT 64 artiklaa on tulkittava siten, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaista kansallista lainsäädäntöä, jossa säädetään ulkomaisista sijoitusrahastoista omistettujen osuuksien haltijoiden tuloihin kohdistuvasta kiinteästä verosta silloin, kun kyseinen sijoitusrahasto ei ole täyttänyt tiettyjä lakisääteisiä velvoitteita, on pidettävä toimenpiteenä, joka koskee pääomanliikkeitä, joihin liittyy kyseisessä artiklassa tarkoitettujen rahoituspalvelujen tarjoaminen.

Allekirjoitukset

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.